

До членовете на научно жури
Определено със Заповед № 504/ 16.12.2019 г.
на Директора на НЦЗПБ

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Ива Стефанова Христова, д.м.н.

Национален Център по Заразни и Паразитни Болести

На дисертационен труд за присъждане на научна степен

„ДОКТОР НА НАУКИТЕ”

по научна специалност „Паразитология и хелминтология”

в област на висше образование 7 „Здравеопазване и спорт”
професионално направление 7.1. Медицина

**Тема на дисертационния труд: ХЕЛМИНТОЗООНОЗИ (ТРИХИНЕЛОЗА,
ТОКСОКАРОЗА И ЕХИНОКОКОЗА) ПРИ ХОРАТА - ЕПИДЕМИОЛОГИЧНИ
ПОКАЗАТЕЛИ, РАЗПРОСТРАНЕНИЕ, ДИАГНОСТИКА И ЛЕЧЕНИЕ**

Автор на дисертационния труд: доц. д-р Искра Георгиева Райнова, дм

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Дисертационният труд на доц. Райнова е посветен на едни от най-значимите хелминтозоозии в България, позаболяемост от които страната ни е на водещо място сред страните от Европейския съюз, а именно на трихинелозата, токсокарозата и ехинококозата. Характерни за тези паразитози са дълготрайните увреждания, които остават в преболедалите за цял живот.

Дисертационният труд е написан на 257 страници, стегнато, информативно и прави впечатление с ясения изказ и дълбочината на познаване на проблемите.

Литературна осведоменост

На базата на 427 литературни източника доц. Райнова прави много задълбочен литературен обзор на 67 страници. Разгледани са основните направления, върху които са и нейните разработки и приноси. Направен е анализ на етиологията, епидемиологията, рисковите фактори за поддържане на огнищата, имунния отговор, диагностичните методи и подходите за лечение на трихинелозата, токсокарозата и ехинококозата в нашата страна. Специално внимание е обърнала на диагностиката на тези хелминтози, като е представила стегнато, но изчерпателно клинично-лабораторните изследвания, апаратните методи, паразитологичните, серологичните, молекулярно-биологичните и санитарно-паразитологичните диагностични методи и изследвания. Направен е анализ на причините за високата заболяемост.

Обзорът е написан с познание и показва отлична осведоменост. Сам по себе си, той може да служи като наръчник за студенти, специализанти и специалисти по паразитология.

Цел и задачи

Целта е добре формулирана и произтича от състоянието на проучванията у нас, разгледани в обзора. Задачите са пет и очертават конкретните стъпки за изпълнение на целта на разработката.

Материал и методи

Раздел „Материали и методи“ е написан на 10 страници, достатъчно информативно, с всички необходими детайли за изследваните лица и използваните методи. Описани са приложените екскреторно-секреторни антигени от *T. spiralis*, *T. canis* и *E. granulosus*, както и използваните серуми от пациенти, суспектни за трихинелоза, токсокароза или ехинококоза.

Резултати

Постигнати са съществени резултати, подробно представени и обсъдени на 126 страници. Илюстрирани са богато с 34 таблици и 59 фигури. Резултатите и обсъждането са представени в 3 раздела, съответно по един за трихинелоза, токсокароза и ехинококоза, като следват реда на поставените задачи по отношение проучване на тяхната епидемиология, клинични симптоми и

клинични форми, лабораторна диагностика и лечение. Направен е анализ на заболяемостта от тези паразитози за 18-годишен период. Установено е, че при трихинелозата средната стандартизирана заболяемост се различава от фактическата, докато при ехинококозата те съвпадат. Анализирани са възрастовата и половата структура на заболяемостта, рисковите фактори и източниците на инвазия, както и географското разпространение на тези паразитози. Установени са клиничните форми и са съпоставени с литературните данни в другите страни. Направен е анализ на разходите за диагностика, прегледи и медикаментозно лечение на пациенти с трихинелоза. Интерес представляват серо-епидемиологичните проучвания за токсокароза сред лица, работещи с кучета и сред лица с различни алергични оплаквания. С огромно практическо значение е разработеният алгоритъм за диагностика на токсокарозата.

Приноси

Разработеният дисертационен труд има съществени приноси, по-важните от които са:

1. Установената тенденция за постепенен спад на заболяемостта в нашата страна от трихинелоза и ехинококоза и прогнозата, че тази тенденция ще се запази, базирана на извършената детайлна епидемиологична характеристика на трихинелозата, токсокарозата и кистната ехинококоза сред населението на Република България за 18 годишен период от 2000 г. до 2017 г.
2. Проведеното серо-епидемиологично проучване за токсокароза сред здрави лица, което свидетелства за значителна скрита заболяемост.
3. Установените рискови фактори и източници на инвазия при трихинелозата в страната.
4. Установеният профил на рисковите контингенти – деца с кучета, пациенти с алергични състояния, жените и жителите на селата при ехинококозата, които показват, че организационните мерки за надзор и контрол на тези паразитози трябва да бъдат насочени към тях.
5. Разработените ELISA IgG avidity и Уестърн блот тестове и приложението им в диагностиката на трихинелоза и токсокароза.

6. Количественото измерение на медицинските разходи за амбулаторните и хоспитализираните случаи на трихинелоза в нашата страна.

7. Възможностите за бъдещо приложение на получените данни за организиране на мероприятия на здравната мрежа с оглед трайно снижение на заболяемостта от хелминтозоозите в страната.

Публикационна активност

Резултатите от дисертационния труд са публикувани в 5 глави от колективни монографии, 10 научни статии в списания с импакт фактор с общ ИФ 13.369, сред които престижните Parasitology Research, American Journal of Tropical Medicine and Hygiene, Parasite Immunology, European Journal of Clinical Microbiology and Infectious Diseases и др. Данните са представени и в 12 научни статии в български издания, както и на 23 национални и 9 чуждестранни научни форума, сред които са международна конференция по трихинелоза, симпозиум по ехинококоза и Европейски конгрес по клинична микробиология и инфекциозни болести.

Заклучение

Дисертационният труд на доц. Искра Райнова, дм, е един обширен, задълбочен, много прецизно изпълнен и написан дисертационен труд, с постигнати съществени резултати и приноси. Прави впечатление умението на доц. Райнова да прави анализ на получените резултати и да разработва, изпитва и прилага в лабораторната практика диагностични методи.

Считам, че рецензираният дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за неговото приложение и Правилника на НЦЗПБ за присъждане на научната степен „Доктор на науките“. Като давам положителната си оценка, убедено подкрепям присъждането на научната степен „Доктор на науките“ по научна специалност „Паразитология и хелминтология“ на доц. Искра Георгиева Райнова, дм.

Подпис:

(проф. д-р И. Христова, дмн)

02.01.2020 г.